

(המשך מעמוד 7)

העתיקות מהגליל במקום אחד בארץ הגליל גופה? כאשר נבששה עכו העיר, היתה סקרנות הכובשים לראות שוב את "הצירטלה" — מבצר עכו, באין אסירי ציון בין כתליה. באותו פרק זמן הכריזו חגיגת, כי כאן במקום זה, שרבים כל כך סבלו את סבל המאסר והציניק, שחברים נפחו פה נשמתם למען תחיית המולדת, קום יקום המוזיאון של הלוי חם והחלוץ העברי, אך עד היום לא נעשה שום צעד, כדי להגשים את הדבר הזה. האם לא הגיע הזמן להיטוף אף אחד למוזיאון ולבית נכבות? (באגף אחד ישנו בית החולים לחולי רוח). אין מקום ואין בנין יותר מתאים מאשר מבצר עכו, שהוא עצמו משרה את הארוח של ימים עברו, על חומותיו ותעלותיו, המים מסביב, ובהתחשב עם עברו.

ביצות החולה

אחרי מאבק רב זכתה הקרן הקיימת לישראל בשנת 1933, להשיג את הזכויות ליבוש ביצות החולה. העתונות פירסמה את הידיעה בשמחה רבה, כי אכן נפתחו לפני הישוב אפקים חדשים לניצול המחצב הטבעי שבשטח זה, הכול. ומאידך בשטח קרקע גדול אשר יהיה מהפריים ביותר בכל ארץ ישראל. קרן הקיימת מסרה את הזכויות לחברת הבת "להכשרת הישוב" כדי להכין תכנית ולהוציא לפועל את העבודה הגדולה הזאת, אשר תהיה לברכה למאות סועלים ולישובי הסביבה בפרט, כי על ידי סילוק הביצות, תפתח גם סכנת הקדחת. אך עד היום הזה לא נעשה דבר ממש להפוך את התכניות הרבות למציאות. ההגנה א. ורבר, שחקר את שטחי החולה, בא בזמנו למסקנה שבשטח הזכויות המקיף כששים אלף דונם, נמצאים כ-50 מיליון טון כבול טבעי, ואילו אחרי היבוש ישארו עדיין 10 מיליון טון. הכול הוא אחד החומרים החשובים לנו, הן להקלאות והן לתעשייה. בשנים ההן נעשו אף בדיקות וחקירות הידרולוגיות וטופוגרפיות ופיתולוגיות, שנמשכו במשך שנים רבות, ואשר תוצאותיהן צריכות לתת לנו את הנתונים הראשונים לניצול שטח רחב ידים זה. אך עד כה נשארו כל העברות הקשורות עם ביצות החולה בגדר נסיגות וחקירות בלבד. והיכן המעשה? סביב לחולה קמו ישובים רבים אשר לא נרתעו מחשש לסכנת הקדחת הממאירה שעשתה שמות בין חושבי הישרים הראשונים בחבל ארץ זו, ובפרט ביסוד המעלה. חושבי קרית יוסף, עולי

תימן — בפער חלסה שעבר — החלו לנצל את גידולי החולה, את הגומבו, שממנו מכינים מחצלת. אך האם נסתפק בזה, ניצול שגם יושביהם הקודמים של עמק החולה ידעו? הטרם הגיעה השעה להפוך תכניות למציאות? לתת עבודה למאות עולים ולהפוך את שתי הביצות לגן עדן עלי אדמות, ולישב את השטחים המיובשים. המסיק כבול להשבת הקרקעות היבבוריות בחלקי ארץ שונים, להפריח את אחד מקני הקדחת הגדולים ביותר בארצנו?

האזרח אה הוא אומר?

היודוק החגורה

נדמה היה לנו שכבר הדוקה אצלנו החגורה דיה — אם לא יותר מדי — והנה מתבשרים אנו, כי הממט שלה תובעת להוק את החגורה עוד יותר... והנימוק: אין מטבע זר לתש"לום היבוא מחוץ לארץ. אחרי שנעלם הקפה, יעלם עתה גם הסוכר הלבן ובמקומו נקבל סוכר צהוב. במקום נע"לם נקבל נעלים מתחליף, כלור מר מבר. וייתכן שתקוצץ גם מנת הבשר והשמנים. ובמקום "הלחם האחד" נקבל "לחם קיבר" שבו אפשר להכניס טובין במקום קמח... על כך אמר אחד מפקידינו של שר האספקה: "ספלן חלם חלום ויוסף מצא את הפתרון".

מעשה בעולה מיואש

אין לך דבר המרגיז יותר אורחיהם מתיירים מן הרמו, "הדק" הנרמו להם כאן, כי מוטב היה לו באו לישראל לא כאורחים אלא כעולים. גם במסיבת הפתיחה של ה"פורום" לתיירים רים מיסודה של חברת "פלטרס" הש"מיע המרצה, מר ישראל רוקה, ראש עיריית תל-אביב, תביעה זו באזני האורחים, כאומר: "הפעם אנו עוד נותנים לכם יזית יציאה, אבל מוטב כי תהיה זו נסיעתכם האחרונה לחוץ לארץ..." בעינינו תושבי הארץ, התביעה צרדקת, אבל יחסם של האורחים להצעה זו נקבע עליהם הידיעות שהם שומעים על גורלם של עולים בעלי יכולת שבאו לישראל והגיעו לכלל יאוש. והנה דיבר מה אחת: מעשה במשפחה ציונית קנה אית ממדינה דרום-אמריקנית שנטשה את ביתה הנאה והמרוחח בעיריהבירה של אותה מדינה, נטשה פרנסה יפה ועקרה לארץ הנכספת. כל רכושה של המשפחה הוצא על דמי הנסיעה של ששת חרייה. כאן הושיבו במחנה העולים בבארייעקב. צירות דרום-אמריקנית מוכנה היתה לקבל את הבת כפי קידה (בזכות בקיאותה הרבה בשפת אותה מדינה) אבל אין לה היכן לגור

בתל-אביב. אבי המשפחה מכתת את רגליו יום-יום במשך שעות עד הפרנסה הוא סוחר תיבות תפוזים. המחנה נתמלא עולים מתימן וקשה למשפחה לדור בכפיפתם. והתיירים טוענים: — "אתם תאמרו: אלה הם חבלי קליטה. נכון, אבל במי הדברים אכזריים? בעולים שאין להם ברירה, שה"שע דוחקת להצילם מכליון או מ"ממסך הברזל" להביאם בכל תנאי, אבל משפחות ציוניות המתקיימות בכבוד בארצות החופש, מוטב שישארו עוד זמן-מה בגולה ויטפחו בלבם את האידיאל הציוני, מאשר ש"גישמו" בחפזן את אידיאל העלייה ויגיעו מהר לידי יאוש ויבקשו דרך חזרה..."

בגלל 9 לירות שטרלינג

לא מעט הפסד ותקלות גורמת לאורח הביורוקרטיה, רטיה, הריצה ממשד ל"משרד והעמידה בתור והצפייה לתשובה או לרשיון וההודעות "תבוא מחר", "תבוא בשבוע הבא". מעשה בסוחר שבא מן האיזור הבי"ריטי בגרמניה והביא מטען של צעצועים, במסגרת ה"יבוא ללא תשלום". הוא דאג מראש לסילוק כל ההוצאות בחוץ לארץ הכרוכות בהובלה. הוא חי שב ומצא, כי בעד הסחורה ישיג בא"רץ אלפיים לירות. אלא שכאן היה לו צורך ברשיון למכירת הסחורה ועד שקיבל את הרשיון עברו חודשים אחדים. לבסוף השיג את מבוקשו והלך להוציא את הסחורה ממחסני הערובה ושם נמסר לו, כי מגיעות עוד תשע לירות שטרלינג לפימה הורה שטיפלה בהובלת המטען. הסוחר הגיש בקשה לרשיון של קנית 9 הלירות שטרלינג. הוא קיבל את הרשיון כעבור כמה שבועות — ודמי ההחסנה בעד הזמן הזה עלו לכמה עשרות לירות... הקיצור: לא אלפיים ל"ה השיג האיש בעד סחורתו אלא — אחרי ניכוי ההוצאות במדינת ישראל ומכיוון שבינתיים עברה העונה — סך 450 ל"ה...

באל העתונאים

נשמעות פה ושם דעות שליליות כלפי "נפש הריקודים וההפתעות הא"מנותיות" אשר אגודת העתונאים עורכת בבית הבימה". צבי לוביא"ניקר במועצת העירייה, ד"ר אהרון בארט בכינוס התאחדות בעלי התעשייה ומר דוד זכאי באסיפה השנתית של העתונאים הטימו מוסר לאגודת העתונאים לאמור: "היתכן? במדינה עניה זו, המטילה משטר צנע על תושביה, המתקיימת בקושי על דולארים מעטים שמתקבלים מחוץ לארץ, יש מקום לנשפיתחשק, לביובוט כספים על שעשועים? ודוקא אתם, מבטאי דעת-הקהל, הממונים על שמירת הצדק

והאוסר, כיצד ימלאכם לככם לערוך נשף-שעשועים בזמן שרבות עולים יושבים במחנות בתנאים קשים?" הסענות נגד הנשף מופרכות בעינינו ועל שתי השאלות הללו יש רצון להשיב ראשון-ראשון ואחרון-אחרון. אמנם קיים משטר צנע במדינה — אבל האם נזוור גם על השמחה? הן השמחה, הצחוק, הריקודים, החתייה ה"חברותית אינם סחורה של אימפורט שבשבילה יש צורך במטבע זר? כלי ההורה" לא יכלו חלוצים לעבור עברי דתם המפרכת. בלי קצת שמחה וצהלה לא יוכל הישוב גם כיום לחיות במשך טר הצנע... ואם אוספים תרומות לצורך בניין "בית סוקולוב" — אין יה ביובוט כסף, ואפילו אם תופרים שכלה — אין הכסף מתבזבז.

ואשר לעולים היושבים במחנות — להם לא נעזר באנחות ובהינרות מחרות החיים. העולם כמנהגו נוהג: בניר יורק עורכים סעודות ב"בואלדורף אסט" טוריה" למען מבית זו או אחרת וגם בתל-אביב אפשר לערוך נשף בבית הבימה למטרה נכבדה. ואם משהו מן העסקנים אינו אהב נשפי הילולה וחי"גא, יוכל הוא לתת את תרומתו יאוש אינו מכריחו לבוא לנשף, אבל מוכן אני להתערב, כי גם מטיפי המוסר בוא יבואו...

ערכה של עתונות

קוראי "דבר" יכולים ליתברך באומץ-לבם של עתונם. "דבר", עתון של נחשב כשופר רשמי של ממשלת בני גוריון, אינו נמנע מלחשוף נגעים ציבוריים, אפילו אם פירסומם יכול להתפרש כביקורת כלפי שר הבטחון. הרי פורטויה החריפה שכתב "היושע" (הסר פר י. ב"ר יוסף) על התנאים השוררים בבית-הסוהר הצבאי המרכזי היתה כתב-אשמה נוקב נגד המשטרה הצבאית. ואין ספק שהפירסום הזה יעיל דפי "דבר", שמצא הד עצום בקרב הציבור ואילץ את המוסדות המוסמכים לפרסם מיד הודעת-הסברה, יבא גם לידי תיקון המעוות.

פרשה שניה גילה כתב העתון בדורם הארץ, י. יעקב י. הוא פירסם חליונה של עולים חדשים, האחים גלבך, מכפר זרנוקה, אשר טענו כי הזכויות עליידי קציני משטרה. הפירסום ב"דבר" גרם לחקירת המפקדה והובר, כי פ. גורדון, המקצינים הגבוהים של המשטרה, היכה את חיים גלבך. משלחת של קציני משטרה נסעה אל ביתם של שני האחים גלבך בזרנוקה ובמעמדה ביטש ט. גירדון סליחה מאת הנתקף. יש לקחת שמקרה זה, אשר הגיע לידי חקירה ודרישה הודות לעתונות, ישמש לקח לכל אלה שהסמכות והכבוד בידם, למען ידעו שעליהם לכבד את זכויות האזרחים ואסור להם להשיחמש לרעה בכוחם ובסמכותם.

השנה ירד השלג ברחבי הארץ

הצילום: מילשטוק. תראהיגוף זבן משלג בחיפה.

הצילום: אילני. ירדי ורושדים משתעשעים בכרוריישדג.